

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

**O‘ZBEKISTONNING XALQARO TASHKILOTLAR BILAN HAMKORLIK
ALOQALARI**

Yangiboyeva Zarnigor Avazbek qizi

Namangan davlat pedagogika instituti Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishi talabasi

Email: yangiboyevazarnigor76@gmail.com

Ilmiy rahbar: Falsafiy va tarixiy fanlar kafedrasida katta o‘qituvchisi Bobomurod Tillayev

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19494368>

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada O‘zbekistonning mustaqillik yillarida xalqaro maydondagi faoliyati va nufuzli xalqaro tashkilotlar bilan o‘rnatgan hamkorlik aloqalari tahlil qilinadi. Mamlakatimizning BMT, YXHT va boshqa tuzilmalar doirasidagi tashabbuslari, iqtisodiy-siyosiy hamkorlikning barqaror taraqqiyotdagi o‘rni ko‘rib chiqiladi. Mazkur aloqalar Yangi O‘zbekistonning tashqi siyosiy strategiyasida muhim o‘rin tutishi asoslab berilgan.*

***Kalit so‘zlar:** xalqaro tashkilotlar, hamkorlik aloqalari, tashqi siyosat, BMT, YXHT, iqtisodiy rivojlanish, xalqaro munosabatlar, investitsiyalar.*

***Аннотация:** В данной статье анализируется деятельность Узбекистана на международной арене за годы независимости и его сотрудничество с авторитетными международными организациями. Рассматриваются инициативы нашей страны в рамках ООН, ОБСЕ и других структур, а также роль экономико-политического сотрудничества в устойчивом развитии. Обосновано, что данные связи занимают важное место во внешнеполитической стратегии Нового Узбекистана.*

***Ключевые слова:** международные организации, сотрудничество, внешняя политика, ООН, ОБСЕ, экономическое развитие, международные отношения, инвестиции.*

***Abstract:** This article analyzes Uzbekistan’s activities in the international arena during the years of independence and its cooperative relations established with influential international organizations. The initiatives of our country within the framework of the UN, OSCE, and other structures, as well as the role of economic-political cooperation in sustainable development, are examined. It is substantiated that these relations hold an important place in the foreign policy strategy of New Uzbekistan.*

***Key words:** international organizations, cooperation, foreign policy, UN, OSCE, economic development, international relations, investments.*

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

Kirish. O‘zbekiston Respublikasi o‘z mustaqilligini e’lon qilgan ilk kunlaridanoq xalqaro hamjamiyatning teng huquqli va suveren a’zosi bo‘lish yo‘lini tanladi. Bugungi kunga kelib, O‘zbekiston jahon miqyosida o‘zining mustahkam o‘rni va ovozigaga ega bo‘lgan, mintaqaviy barqarorlikni ta’minlovchi asosiy davlatlardan biriga aylandi. Mamlakatimiz jahonning ko‘plab davlatlari va nufuzli xalqaro tashkilotlari bilan keng ko‘lamli hamkorlikni yo‘lga qo‘ygan.

Xalqaro maydonda O‘zbekiston nufuzining ortib borayotganligi, shubhasiz, mamlakatimizda olib borilayotgan demokratik islohotlar, inson huquqlarini himoya qilish borasidagi qat’iy qadamlar va bozor iqtisodiyoti sharoitida erishilayotgan natijalar bilan bog‘liqdir [3]. Ayniqsa, millatlararo totuvlik va mintaqaviy xavfsizlik masalalaridagi faolligimiz xalqaro tashkilotlar tomonidan yuqori baholanmoqda. O‘zbekiston 1992-yil 2-mart kuni Birlashgan Millatlar Tashkilotiga (BMT) to‘la huquqli a’zo sifatida qabul qilindi. Shundan buyon tashkilotning Nyu-Yorkdagi bosh qarorgohida vatanimiz bayrog‘i mag‘rur hilpirab kelmoqda. Hamkorligimizning ustuvor yo‘nalishlari sifatida Afg‘onistonda tinchlik o‘rnatish, Orol dengizi fojiasi oqibatlarini yumshatish va ekologik barqarorlikni ta’minlash kabi global masalalar belgilangan.

BMT Bosh kotibi o‘rinbosari Rozmari Di Karlo O‘zbekistonning so‘nggi yillardagi faolligini e’tirof etib, shunday deydi: *“O‘zbekistonning BMT tuzilmalaridagi ishtiroki faollashganini mamnuniyat bilan qayd etish lozim. Davlat rahbari tashabbusi bilan mintaqaviy hamkorlik va o‘zaro bog‘liqlikni ilgari surishga qaratilgan rezolyutsiyalarning qabul qilinishi mintaqani har tomonlama taraqqiy ettirish uchun juda muhim sanaladi”* [1].

Darhaqiqat, Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan tashabbuslar nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham qo‘llab-quvvatlanmoqda.

O‘zbekiston 1992-yilda Yevropada Xavfsizlik va Hamkorlik Tashkilotiga (YXHT) a’zo bo‘lish orqali G‘arb davlatlari bilan aloqalarni yangi bosqichga olib chiqdi. YXHT doirasida terrorizmga qarshi kurash, inson huquqlari va so‘z erkinligini ta’minlash bo‘yicha samarali muloqotlar o‘rnatilgan.

Prezidentimizning BMT Bosh Assambleyasining 75-sessiyasidagi ishtiroki ham tarixiy ahamiyatga ega bo‘ldi. Unda ilgari surilgan “Yoshlar huquqlari to‘g‘risidagi xalqaro konvensiya”ni qabul qilish va barqaror taraqqiyot maqsadlariga erishishda parlamentlar rolini oshirish haqidagi takliflar jahon hamjamiyatining diqqat markazida bo‘lib kelmoqda. Ma’ruzada ta’kidlanganidek: *“Barqaror taraqqiyot maqsadlariga erishish va inson huquqlarini ta’minlashda parlamentlar rolini oshirish to‘g‘risidagi maxsus rezolyutsiyani qabul qilishni taklif etamiz”* [2].

“Yosh tadqiqotchilar va talabalar ilmiy faoliyatida innovatsiya, integratsiya va zamonaviy ta’lim muammolari: nazariya va amaliyot” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plami. I son (2026-yil, 1-aprel)

Xalqaro tashkilotlar bilan bir qatorda, O‘zbekiston Rossiya, Xitoy, AQSh, Janubiy Koreya va Yevropa Ittifoqi kabi yetakchi kuchlar bilan strategik sheriklikni rivojlantirmoqda. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatidagi integratsiyasi tashqi siyosiy faoliyatning ustuvor yo‘nalishi hisoblanadi [4].

Rossiya bilan diplomatik aloqalarning 25 yilligi doirasida imzolangan ittifoqchilik munosabatlari, Xitoy bilan "Bir makon, bir yo‘l" loyihasi doirasidagi iqtisodiy bitimlar mamlakatimiz investitsiyaviy jozibadorligini oshirmoqda. Shuningdek, xalqaro huquq normalari asosida olib borilayotgan tashqi iqtisodiy aloqalar davlatimiz mustaqilligini mustahkamlashga xizmat qiladi [5]. NATO bilan "Tinchlik yo‘lida hamkorlik" dasturi orqali harbiy salohiyatimizni mustahkamlashga e’tibor qaratilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligi mamlakatning barqaror taraqqiyoti va global integratsiyalashuvida poydevor vazifasini o‘taydi. Ushbu aloqalar nafaqat iqtisodiy ko‘rsatkichlarni yaxshilashga, balki mintaqaviy xavfsizlik va milliy manfaatlarimizni xalqaro darajada himoya qilishga xizmat qiladi. Kelajakda Yangi O‘zbekiston xalqaro maydondagi faol tashabbuslari mamlakat nufuzini yanada yuksak cho‘qqilarga olib chiqishi shubhasizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “Shavkat Mirziyoyev jahon miqyosidagi davlat va siyosat arbobi” (Rozmari Di Karlo iqtiboslari asosida). – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2024. – B. 153.
2. Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 75-sessiyasidagi nutqi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2020.
3. Rahimov M., Rahmatullayev Sh. O‘zbekistonning eng yangi tarixi. – Toshkent: “Adabiyot uchqunlari”, 2016.
4. Qirg‘izboyev A. O‘zbekistonning xalqaro hamkorligi: nazariya va amaliyot. – Toshkent: “Fan”, 2004.
5. Saidov A. Xalqaro huquq (darslik). – Toshkent: “Adolat”, 2021.